

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 10.3.2005
COM(2005) 84 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

par ES Meža stratēģijas īstenošanu

{SEC(2005) 333}

1. IEVADS

Šis paziņojums ir tapis sakarā ar Eiropadomes prasību Komisijai sniegt pārskatu par ES Meža stratēģijas īstenošanu. Gatavojot šo pārskatu, Komisija ar Pastāvīgās mežsaimniecības komitejas un Mežsaimniecības un korķa ražošanas padomdevējas grupas starpniecību ir izvērsusi daudzpusīgas konsultācijas ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, tostarp izmantojot internetu.

Šajā paziņojumā ir apkopoti galvenie izpētes gaitā izdarītie secinājumi un ar meža nozari saistīti jautājumi, kas kļūst aktuāli, kā arī ieskicētas iespējamās turpmākās darbības aprises šajā jomā. Paziņojumam pievienotajā Komisijas personāla darba dokumentā ir sniegts detalizēts to pasākumu apraksts, kas ir veikti laikā no 1999. līdz 2004. gadam, īstenojot ES Meža stratēģiju.

2. ES MEŽA NOZARE

ES meža nozarē ir vērojama liela dažādība gan meža tipu, gan teritorijas pārklājuma, gan mežu piederības un uz mežiem attiecināmo sociāli ekonomisko nosacījumu ziņā. Kopumā meži un meža zemes aizņem apmēram 160 miljonus hektāru jeb 35 % ES sauszemes platības. Turklāt apmežošanas programmu īstenošanas un dabīgās augsekas dēļ ar mežu klātā platība ES palielinās.

ES mežu ekoloģiskā vide ir ļoti dažāda — meži ir sastopami no ziemeļiem līdz Vidusjūrai gan kalnos, gan līdzenumos. No visiem Eiropas biotopiem mežos mājo visvairāk augu un dzīvnieku sugu, un meži pilda tādas svarīgas vides funkcijas kā bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un ūdens un augsnes aizsardzība. Apmēram 12 % mežu platības ir aizsargājama dabas teritorija. Meži ir estētiska un kultūras vērtība, un ar mežiem ir saistītas dažādas aktivitātes, piemēram, atpūta, medības un tūrisms.

Apmēram 60 % mežu ES ir privātīpašums, kas pieder aptuveni 15 miljoniem mežu privātīpašnieku. Privāto meža īpašumu vidējā platība ir 13 hektāri, bet lielākoties tā ir mazāka par 3 hektāriem.

ES ir viens no pasaulē lielākajiem meža nozares produkcijas ražotājiem, tirgotājiem un patērētājiem. Mežsaimniecībā un ar meža nozari saistītās nozarēs ir nodarbināti apmēram 3,4 miljoni strādājošo, kas gadā saražo produkciju apmēram 356 miljardu EUR vērtībā (2001. g.). ES gadā vidēji saražo gandrīz 400 miljonus kubikmetru kokmateriālu, patērējot tikai nelielu daļu vairāk par 60 % no mežu gada pieauguma. Mežsaimniecības ekonomisko un sociālo nozīmi lauku apvidos nereti pienācīgi nenovērtē, jo meža nozarē bieži darbojas pašnodarbinātas personas vai mazi uzņēmumi, kas parasti vienlaikus ir iesaistīti arī kādā citā ekonomikas nozarē. Līdzās kokmateriāliem un korķim mežos iegūst arī citu produkciju, piemēram, sveķus, ārstniecības augus, sēnes un ogas.

Mežu aizsardzībai ES pievērš pastāvīgu uzmanību. Kaitējumu mežiem nodara galvenokārt biotiski faktori un mežu noplicināšana, tos noganot. Lielu ietekmi uz mežiem atstāj arī gaisa piesārņojums, vētras un meža ugunsgrēki. ES tiesību akti ir palīdzējuši ievērojami uzlabot gaisa kvalitāti, tomēr gaisa piesārņotāju nosēdumi joprojām sagādā raizes. Pēdējos gados lielām mežu platībām nopietnu kaitējumu ir nodarījušas spēcīgas vētras. Katru gadu izdeg apmēram 0,5 miljoni hektāru mežu un meža zemju, galvenokārt Vidusjūras reģiona valstīs.

Līdz ar neseno ES paplašināšanos, kā rezultātā ES tagad ietilpst 25 dalībvalstis, ir ievērojami paplašinājusies arī ES meža nozare, un tas noticis gan mežu platības ziņā (20 %), gan ražošanas un ekonomiskā potenciāla ziņā. Daudzās jaunajās dalībvalstīs ir atjaunotas īpašuma tiesības un/vai ir privatizētas mežu platības un citas ar mežiem saistītas vērtības, ieskaitot vairākas ar meža apsaimniekošanu saistītas darbības, kas iepriekš bija valsts pārziņā. Tomēr jaunajās 10 dalībvalstīs valstij joprojām pieder proporcionāli vairāk mežu nekā 15 vecajās dalībvalstīs.

3. ES MEŽA STRATĒGIJA

Ar Padomes 1998. gada 15. decembra rezolūciju par Eiropas Savienības Meža stratēģiju¹ ir izveidota ar mežsaimniecību saistītu pasākumu sistēma ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai (IMA), kuras pamatā ir dalībvalstu mežsaimniecības politikas un Kopienas ar meža nozari saistītās politikas un iniciatīvu saskaņošana. Rezolūcijā ir ņemtas vērā saistības, ko ES un dalībvalstis ir apņēmušās pildīt šiem jautājumiem veltītos starptautiskos forumos, jo īpaši 1992. gada ANO Konferencē par vidi un attīstību (*UNCED*) un šo tēmu turpinošajās konferencēs, kā arī Ministru konferencēs par meža aizsardzību Eiropā (*MCPFE*)².

Stratēģijā ir uzsvērtā meža un IMA daudzfunkcionālā un svarīgā nozīme sabiedrības attīstībā un noteikti vairāki šīs stratēģijas īstenošanas pamatelementi. Stratēģija nosaka to, ka meža politika ir katras dalībvalsts pārziņā, bet ES var dot ieguldījumu IMA īstenošanā ar tādas kopējas politikas palīdzību, kuras pamatā ir subsidiaritātes princips un kopīgas atbildības jēdziens. Stratēģijā ir uzsvērtā arī starptautisko saistību, principu un ieteikumu īstenošana ar valsts un reģionālas un vietējas nozīmes meža apsaimniekošanas programmu un tamlīdzīgu instrumentu palīdzību, aktīva līdzdalība visos ar meža nozari saistītos starptautiskos procesos, kā arī vajadzība visās ar meža nozari saistītās politikas jomās uzlabot koordinācijas, komunikācijas un sadarbības iespējas.

4. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS NOVĒRTĒJUMS

ES meža politikas sakarā kopš 1998. gada ir notikušas ievērojamas pārmaiņas gan to lēmumu dēļ, kas tieši ietekmē meža nozari, gan arī vispārējo politiskās vides pārmaiņu dēļ.

Johannesburgā 2002. gadā notikušajā augstākā līmeņa sanāksmē par ilgtspējīgu attīstību (*WSSD*) ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai nešaubīgi piešķīra svarīgu nozīmi. Eiropas līmenī Ceturtās ministru konferences par meža aizsardzību Eiropā (Vīne, 2003. gads) deklarācijā un rezolūcijās ir noteikti kopīgi jēdzieni un definīcijas, kā arī paredzēta virkne saskaņotu pasākumu saistībā ar meža aizsardzību un ilgtspējīgu apsaimniekošanu.

ES līmenī svarīga ietekme uz dalībvalstu meža politiku ir bijusi 2002. gadā pieņemtajai Sestajai Kopienas vides rīcības programmai un 2003. gadā veiktajai kopējās lauksaimniecības politikas reformai, ar ko nostiprināja lauku attīstības politiku.

Politiskās vides vispārējās izmaiņas ietver Lisabonas un Gēteborgas stratēģiju un ES paplašināšanos. Visbeidzot, jaunais Eiropas Konstitūcijas līgums, kura ratifikācijas process pašlaik risinās, neparedz izmaiņas attiecībā uz nostāju saistībā ar ES meža politiku.

¹ OV C 56, 26.2.1999., 1. lpp.

² Strasbūra, 1990. g., Helsinki, 1993. g., Lisabona, 1998. g. un Vīne, 2003. g.

4.1. Diskusijas starptautiskos forumos

WSSD norises laikā pievērsa uzmanību vairākiem ar mežsaimniecību saistītiem jautājumiem un apstiprināja IMA lielo nozīmi Johannesburgā saskaņoto plašāka mēroga mērķu, uzdevumu un principu īstenošanā. Meža nozarei ir svarīga nozīme Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanā, ņemot vērā meža nozīmi vides ilgtspējībā un lielo to trūcīgo ļaužu skaitu, kuru iztiku nodrošina meži.

Eiropas Kopiena un dalībvalstis ir aktīvi piedalījušās ANO Meža forumā (*UNFF*), kas sāka darboties 2000. gadā, un tās ir apņēmušās īstenot arī citu starptautisku nolīgumu, konvenciju un protokolu noteikumus, un šeit ietilpst, piemēram: *UNFCCC*³ un tai pievienotais Kioto protokols, *CBD*⁴, *UNCCD*⁵, *ITTO*⁶ un *CITES*⁷. Tomēr, neskatoties uz starptautiskā līmenī gūtajiem panākumiem tādu jautājumu apspriešanā kā sertifikācija un meža nozares tiesību aktu izpildes nodrošināšana, daudzviet pasaulē joprojām turpinās meža iznīcināšana un meža deģenerācija plašā mērogā.

Atsaucoties uz augošo sabiedrības satraukumu, Eiropadome ir apņēmusies vērsties pret nelegālu meža izstrādi, pieņemot Rīcības plānu par tiesību aktu izpildi, pārvaldību un tirdzniecību meža nozarē (*FLEGT*)⁸ un nesen nākot klajā ar likumdošanas iniciatīvu saistībā ar *FLEGT*.⁹

Eiropas līmenī stabili darbojas *MCPFE*, ar kā palīdzību Eiropas valstis un Eiropas Kopiena ir izstrādājuši vispārējas pamatnostādnes meža politikā, kā arī nostiprinājuši koordināciju un sadarbību.

Turklāt sadarbība izpētes darbā gan Eiropas, gan plašākā starptautiskā mērogā ir devusi Eiropai un partnervalstīm iespēju papildināt attiecīgu politikas ieteikumu īstenošanu ar zinātniski pamatotu informāciju.

4.2. Ilgtspējīga meža apsaimniekošana ES

Stratēģijas īstenošanas gaitā ES ir guvusi panākumus, izmantojot jaunus un uzlabotus instrumentus, kas vajadzīgi, lai veicinātu meža aizsardzību un ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Šajā iedaļā ir sniegts kopsavilkums par meža politikas attīstību valsts līmenī un Kopienas pasākumiem saistībā ar meža nozari.

4.2.1. Valsts meža programmas

ES ir guvusi ievērojamus panākumus, sagatavojot un īstenojot valsts meža programmas (VMP). *MCPFE* satvarā ir izstrādāta kopēja pieeja VMP ar mērķi radīt ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas sociālo un politisko struktūru, kuras pamatā ir pārvalde, kas balstās uz līdzdalības un pārredzamības principiem, un kura darbojas, ievērojot uz meža nozari attiecināmās starptautiskās saistības.

VMP ir pievērsta uzmanība tādiem jautājumiem kā meža produktivitāte un ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas ekonomiskā dzīvotspēja, mežsaimniecības ieguldījums lauku attīstībā, meža

³ ANO Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām.

⁴ Konvencija par bioloģisko daudzveidību.

⁵ ANO Konvencija par cīņu pret pārtuksnešošanos.

⁶ Starptautiskā Tropu kokmateriālu organizācija.

⁷ Konvencija par apdraudēto sugu tirdzniecību.

⁸ KOM(2003) 251 galīgais.

⁹ KOM(2004) 515 galīgais.

bioloģiskās daudzveidības aizsardzība un veicināšana, klimata pārmaiņu ietekmes mazināšana, meža aizsargājošās funkcijas, kā arī sociālie, atpūtas un kultūras aspekti. Lai gan šo programmu mērķi ir līdzīgi, galvenā uzmanība tajās ir pievērsta atšķirīgiem aspektiem, un tādējādi tās atspoguļo Eiropas meža nozares sociālekonomisko un ekoloģisko aspektu daudzveidību.

Izmantojot VMP, iespējams arī pārraudzīt, kā notiek ar meža nozari saistītu Kopienas pasākumu un iniciatīvu īstenošana, kā arī noteikt un novērtēt konkrētu šajā jomā veiktu Kopienas pasākumu pievienoto vērtību.

Savās VMP valstis uzsver to, ka ir jāuzlabo starpnozaru sadarbība. Joprojām ir jāpieliek pūles, lai nodrošinātu valsts meža programmu pilnīgu iekļaušanu valsts ilgtspējīgas attīstības stratēģijās, kā arī lai nodrošinātu to, ka šajās programmās pienācīga uzmanība ir pievērsta visiem svarīgajiem ar meža nozari saistītajiem jautājumiem un ka tās gūst visu ieinteresēto personu atbalstu.

4.2.2. *Kopienas atbalsta pasākumi ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai*

Kopienas atbalsta pasākumi IMA aptver vairākas svarīgas darbības jomas: lauku attīstību, meža aizsardzību un monitoringu, bioloģisko daudzveidību, klimata pārmaiņas, meža nozares produkciju, mežu sertifikāciju, izpēti darbu, meža nozares informācijas un komunikāciju sistēmu un mežu reprodutīvā materiāla un augu veselību.

Galvenais instruments, īstenojot ES Meža stratēģiju Kopienas līmenī, ir bijusi lauku attīstības politika. Laikposmā no 2000. līdz 2006. gadam Komisija ar mežsaimniecību saistītiem pasākumiem lauku attīstībā ir atvēlējusi finansiālu atbalstu 4,8 miljardu EUR apmērā (gandrīz 10 % no lauku attīstības budžeta). ES lauku attīstības politikas pamatā ir integrēta teritoriāla pieeja, kurā atzīst nozaru un vispārējās politikas savstarpējo mijiedarbību, reģionālās un vietējās īpatnības un prioritātes un uzsver vietējo kopienu aktīvas iesaistes un līdzdalības nozīmi.

Komisijas priekšlikums par ES lauku attīstības politikas stiprināšanu laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam¹⁰ dod iespēju pilnīgāk iekļaut mežsaimniecību lauku attīstībā. Viens no minētā rezultāta sasniegšanas veidiem ir lauku attīstības un valsts meža programmu saskaņotības veicināšana, apmaiņa ar informāciju un paraugpraksi saistībā ar mežsaimniecības pasākumiem un mežsaimniecības pasākumu pārraudzības un novērtēšanas uzlabojumi, ņemot vērā lauku attīstības politikas vispārējos mērķus.

Īstenojot Kopienas atbalsta pasākumus mežu aizsardzībai pret ugunsgrēkiem¹¹ un atmosfēras piesārņojumu¹², ir iegūts ievērojams informācijas apjoms un notikušas operatīvas izstrādes. Šie pasākumi minētajās jomās ir veicinājuši sadarbību ES valstu starpā. Tomēr atmosfēras piesārņojums un mežu ugunsgrēki joprojām sagādā lielas raizes. Komisija nesen ir izveidojusi ekspertu grupu, lai pētītu mežu ugunsgrēku novēršanas iespējas Kopienas līmenī un sniegtu ieteikumus turpmākai darbībai. Turklāt 2003. gadā pieņemtā regula par mežu un vides mijiedarbības monitoringu Kopienā¹³ dod ES iespēju izveidot plašu un integrētu mežu monitoringa sistēmu, kurā būtu ietverti jauni parametri attiecībā uz augsnes tipiem, bioloģisko daudzveidību un klimata pārmaiņām. Ar šādas sistēmas palīdzību nākotnē būtu iespējams risināt arī ar meža nozari saistītos sociāli ekonomiskos jautājumus un uzlabot valsts meža datu

¹⁰ KOM(2004) 490 galīgais.

¹¹ Padomes Regula (EEK) Nr. 2158/92.

¹² Padomes Regula (EEK) Nr. 3528/86.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 2152/2003.

bāzu iekļaušanu ES mēroga monitoringa un informācijas sistēmā. Šajā sakarā būtu jāņem vērā *MCPFE* satvarā izstrādātie IMA kritēriji un indikatori.

Ievērojams ES sasniegums bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā ir *Natura 2000* teritoriju tīkla ieviešana. Daudzas dalībvalstis ir pieņēmušas meža apsaimniekošanas pamatnostādnes, kas ir vērstas uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ar meža apsaimniekošanas pasākumu starpniecību veicina vides aizsardzības pasākumu īstenošanu. Ekoloģiski reprezentatīvu *Natura 2000* meža teritoriju tīkls un vienlaicīga bioloģiskās daudzveidības veicināšana komerciālajās meža audzēs, visticamāk, būs efektīvs veids, kādā sasniegt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas mērķus. Tomēr meža bioloģiskā daudzveidība joprojām ir jāreģistrē, jāpēta un jāpatur monitoringa programmā gan aizsargājamās meža teritorijās, gan ārpus tām.

Lai gan meža nozares nozīme klimata pārmaiņu mazināšanā ir atzīta Kioto protokolā, par ko valstis ir vienojušās kopš stratēģijas pieņemšanas, tomēr īpašu pasākumu izstrāde oglekļa absorbēšanai, ieskaitot apmežošanas un meža atjaunošanas pasākumus, notiek lēnāk nekā paredzēts. Saskaņā ar ES direktīvām par atjaunojamiem enerģijas avotiem koksnei var būt liela nozīme kā biomasas enerģijas avotam, kas varētu kompensēt izrakteņu kurināmā radītās emisijas, turklāt koksne ir arī videi draudzīgs materiāls. Biomasas izmantošanas pasākumi enerģētikas jomā ES vēl nav pilnīgi izstrādāti, un ir jānodrošina, ka šajā procesā nenotiek nevajadzīga konkurences kropļošana. Nākotnē koksnei var būt svarīga nozīme arī kā oglekļa rezervuāram.

Papildus rodas vajadzība novērtēt klimata pārmaiņu ietekmi uz meža ekosistēmām un izstrādāt pasākumus, kas vajadzīgi, lai piemērotos šīm pārmaiņām. Nākotnē būs jādomā ne tikai par pasākumiem situācijas uzlabošanai (siltumnīcas efektu veicinošu gāzu emisiju samazināšana), bet arī par pasākumiem, kas vajadzīgi, lai piemērotos situācijai (meža adaptācija atbilstīgi klimata pārmaiņām).

Saskaņā ar 1999. gadā pieņemto Paziņojumu par ES meža nozares un ar to saistīto nozaru konkurētspēju ir veikti plaši pasākumi sakarā ar pastiprināto koksnes izmantošanu un meža nozares un ar to saistīto nozaru konkurētspēju. Komisija nesen ir pabeigusi šā paziņojuma novērtējumu. Vienā no secinājumiem atzīts, ka patērētāji Eiropā ir labāk jāinformē par tādas koksnes priekšrocībām, ko iegūst no ilgtspējīgā veidā apsaimniekotiem mežiem, jo koksne ir atjaunojams un videi draudzīgs dabas resurss, kā arī norādīts uz vajadzību radīt vidi, kas sekmē ar meža nozari saistīto nozaru konkurētspēju un stimulē meža materiālu izmantošanu.

Viens no līdzekļiem ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas veicināšanai ir sertifikācija, kas ļauj patērētājiem izvēloties dot priekšroku meža nozares produkcijai no ilgtspējīgā veidā apsaimniekotiem mežiem. Līdz šim sertifikācija ir attīstījusies privātajā sektorā un tirgus apstākļos ar ierobežotu regulējošu iejaukšanos no valsts iestāžu puses.

Kopienas Izpētes pamatprogrammu un *COST*¹⁴ ietvaros ir veikts ievērojams izpētes darbs IMA pasākumu atbalstīšanai un turpmākai izstrādei, kā arī meža nozares konkurētspējas veicināšanai. Meža nozarei ir jādod ieguldījums Lisabonas mērķu īstenošanā. Tālab vajadzīga stratēģiska pieeja, kura aptver visu nozari un kuras pamatā ir plašs un tālejošs nākotnes redzējums, ar ko nosaka meža nozares izpētes apjomu un prioritātes.

Pamatojoties uz izmēģinājuma projekta rezultātiem, Komisija 2004. gadā sāka sagatavošanās darbu, kas vajadzīgs, lai izveidotu meža nozares informācijas un komunikāciju sistēmas

¹⁴ Eiropas sadarbība zinātniskās un tehniskās izpētes jomā.

interneta forumu. Vienlaikus ar šo darbu ir jāpēta arī īpašās lietotāju vajadzības un jānovērtē pašreizējo valsts datu bāzu iespējas.

Augu veselībai un mežu reproduktīvā materiāla kvalitātei ir vitāli svarīga nozīme, ņemot vērā to ietekmi uz ES meža nozares ražošanas jaudu. Dažu pēdējo gadu laikā ir pieņemti tiesību akti, ar ko nodrošina iespēju saskaņotāk īstenot vairākus būtiskus ES tiesību aktu aspektus attiecībā uz mežu reproduktīvā materiāla tirdzniecību.

Pastāv nopietns risks ievazāt dažādus kaitēkļus un slimības ne vien ar dzīviem augiem, bet arī ar kokmateriāliem, ko importē Kopienā no trešām valstīm. Tāpēc, lai vērstos pret šādiem riskiem, 2004. gadā *acquis* papildināja ar jauniem, stingrākiem noteikumiem.

4.3. Koordinācija, komunikācija un sadarbība

Visā stratēģijas īstenošanas laikā dalībvalstu darbību koordinēja un apspriešanos ar ieinteresētajām personām veica, izmantojot pastāvošās administratīvās struktūras, jo īpaši pārvaldības un padomdevējas komitejas, kas konsultē Komisiju, sniedz atzinumus un veicina informācijas apmaiņu.

Pastāvīgā mežsaimniecības komiteja (PMK) pildīja pārvaldes funkciju saistībā ar konkrētajām regulām par meža aizsardzību un monitoringu. PMK bija svarīga arī kā *ad hoc* apspriežu forums saistībā ar jautājumiem, kas attiecas uz meža nozari. Regulāra informācijas apmaiņa, sadarbība un koordinācija ar meža nozari saistīto ieinteresēto personu starpā notika ar Mežsaimniecības un korķa ražošanas padomdevējas grupas un ar Padomdevējas komitejas jautājumos par Kopienas politiku meža nozarē un ar to saistītajās nozarēs starpniecību.

Svarīgs solis tika sperts 2001. gada beigās, kad Komisija nodibināja Mežsaimniecības starpdienestu grupu, lai, risinot ar meža nozari saistītos jautājumus, labāk koordinētu visu to dažādo dienestu darbību, kas atbild par attiecīgo Kopienas politiku.

Starptautiskā mērogā dalībvalstis un Komisija pirms starptautiskām ar meža nozari saistītām sanāksmēm saskaņo savu nostāju Padomes darba grupā jautājumos, kas skar meža nozari. Šī grupa nodarbojas arī ar Kopienas meža politiku un ar pasaules mēroga likumdošanas iniciatīvām, ieskaitot *FLEGT* iniciatīvu.

Tomēr, neskatoties uz šiem pasākumiem, no dalībvalstīm un ieinteresētajām personām ir saņemti neatlaidīgi lūgumi vēlreiz pārskatīt koordinācijas, komunikācijas un sadarbības sistēmas struktūru, ņemot vērā jaunus uzdevumus un politiskās pārmaiņas.

5. TURPMĀKĀ DARBĪBA — ES RĪCĪBAS PLĀNS ILGTSPĒJĪGAI MEŽA APSAIMNIEKOŠANAI

Kopumā joprojām paliek spēkā 1998. gadā noteiktie ES Meža stratēģijas galvenie principi un elementi. IMA un meža daudzfunkcionālā nozīme joprojām paliek visaptveroši kopīgi principi, valsts meža programmas ir piemērots veids, kā šos principus īstenot, un plaši atzīta ir pieaugošā vajadzība meža politikā ņemt vērā globālus un starpnozaru jautājumus.

Īstenošanas periodā gūtā pieredze liecina, ka meža nozare var dot ieguldījumu, kas vajadzīgs, lai īstenotu Lisabonas mērķus par ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju, kā arī Gēteborgas mērķus par dabas resursu pamata kvantitātes un kvalitātes aizsardzību. Tomēr, lai nākotnē šo ieguldījumu varētu saglabāt un palielināt, stratēģija un tās īstenošanas process ir jāaplūko saistībā ar jaunajiem politiskajiem apstākļiem.

Pirmkārt, pat tad, ja pēdējo gadu laikā īstenotie dažādie pasākumi ir devuši ieguldījumu ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas attīstībā, ES meža apsaimniekošanas — kuras pamatā ir daudzfunkcionāla pieeja, kas vienlaikus vērsta uz ekonomisku, sociālu un vides mērķu īstenošanu, — konkurētspēju un ekonomisko dzīvotspēju atvērta un globāla tirgus apstākļos gaida arvien vairāk izaicinājumu. Mežu īpašniekiem lielākoties nav daudz iespēju realizēt plaša mēroga ekonomisku darbību. Mežu īpašnieki sabiedrībai piegādā daudzveidīgas preces un pakalpojumus, bet viņu ienākumi lielā mērā ir atkarīgi no kokmateriālu tirdzniecības. Atbildot uz pieaugošo sabiedrības interesi par tādu meža apsaimniekošanu, kas ir vērsta uz vides un sociālo prasību apmierināšanu, daudzos gadījumos mežu īpašniekiem ir jāmaina meža apsaimniekošanas metodes, kas var samazināt meža nozares ekonomisko dzīvotspēju. Ja ES vēlas turpināt tradīciju un saglabāt daudzfunkcionālu meža nozari, tad nākotnē ir jāpievēršas šo jautājumu risināšanai.

Otrkārt, ES Meža stratēģijai pamatojoties uz subsidiaritātes un dalītas atbildības principiem, meža nozari ietekmē virkne ES politikas virzienu un iniciatīvu. Ir jāstiprina dažādo ES politikas virzienu saskaņotība, kā arī Komisijas un dalībvalstu darbības koordinācija un jāizveido atbilstīgs stratēģijas īstenošanas pārraudzības mehānisms, lai, veidojot politiku, tiktu saskaņoti risināti jautājumi attiecībā uz meža dažādajām funkcijām un to saistību ar citiem politikas virzieniem.

Treškārt, visas ar meža nozari saistītās ieinteresētās personas uzsver labas vadības nozīmi meža aizsardzībā un ilgtspējīgā meža apsaimniekošanā. Labas vadības priekšnosacījums ir līdzdalība un sadarbība gan politikas formulēšanā, gan tās īstenošanā. Ir jāpārskata un jāstiprina meža nozares padomdevējas struktūras Kopienas un valstu mērogā, lai šādi veicinātu lēmumu pieņemšanas pārredzamību un konstruktīva dialoga veidošanu ar visām ieinteresētajām personām.

Visbeidzot, ne mazāk svarīgi ir tas, ka arvien vairāk tiek atzīta meža globālā nozīme ilgtspējīgā attīstībā, tostarp klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības aspektā. ES ir neatlaidīgi jāturpina atbalstīt starptautisku saistību uzņemšanās attiecībā uz ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu pasaules mērogā. Šajā ziņā svarīga nozīme būs lēmumam par turpmākajiem starptautiskajiem pasākumiem saistībā ar meža nozari, ko gatavojas pieņemt *UNFF* 5. sesijā 2005. gada maijā.

Nodrošinot ar meža nozari saistītas politikas, iniciatīvu un rīcības pamatstruktūru, ES Meža stratēģija ir mainījusi attieksmi pret to jautājumu izskatīšanu, kas saistīti ar meža nozari. Tomēr politiskās pārmaiņas liek domāt, ka ES meža resursu pārvaldē turpmāk vajadzīga saskaņotāka un aktīvāka nostāja.

Šīs nostājas pamatā ir jābūt kopīgam nākotnes redzējumam attiecībā uz ES meža nozari un uzdevumiem, kas tai jārisina pasaules, Kopienas un valstu līmenī, kā arī kopīgai izpratnei par to, ko meža nozare var sniegt mūsdienu sabiedrībai. Šai nostājai ir jāietver skaidru mērķu kopums, kas dod regulāra monitoringa un krājumu novērtēšanas iespēju un ļauj radīt konstruktīvu sistēmu, kuru veido gan specifiskas, gan vispārējas, gan starpnozaru politikas iniciatīvas Kopienas un valstu līmenī un kura veicina labāku un rezultatīvāku koordināciju un apspriešanos, kā arī sekmē informācijas plūsmu starp dažādajiem iesaistītajiem dalībniekiem.

Komisija uzskata, ka šādu sistēmu var radīt, izstrādājot ES Rīcības plānu ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai. Rīcības plāns var dot impulsu, kas vajadzīgs, lai ES Meža stratēģijai piešķirtu dinamismu un iekļautu to jaunajā politiskajā vidē, un sasniegtu rezultātus, kuri atbilst Lisabonas un Gēteborgas stratēģijai.

Tādēļ, pārbaudījusi ES Meža stratēģijas īstenošanu, Komisija Eiropadomei ierosina turpmāk minēto.

1. Izstrādāt ES Rīcības plānu ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai, ar kuru izveido saskaņotu sistēmu, kas vajadzīga, lai īstenotu ar meža nozari saistītus pasākumus, un kas ir instruments Kopienas pasākumu un dalībvalstu meža politikas koordinācijai. Kopienas un dalībvalstu pasākumiem ir jāaptver vismaz šādi elementi un jomas: sociālekonomiski jautājumi (mežsaimniecības konkurētspēja, sociālo un vides preču un pakalpojumu novērtējums), vides jautājumi (klimata pārmaiņas, meža ugunsgrēki, ūdens, bioloģiskā daudzveidība), koksnes kā enerģijas avota izmantošana, informācija par koksni kā par atjaunojamu un videi draudzīgu dabas resursu, pārvaldes jautājumi, vispārēji pasākumi (izpētes darbs, apmācība, meža statistika, monitorings) un koordinācija, komunikācija un sadarbība. Minētie jautājumi jārisina arī starptautiskā mērogā.
2. Pārskatīt esošos Kopienas līdzekļus un praksi, lai sekmētu koordināciju, komunikāciju un sadarbību starp dažādiem politikas virzieniem, kas ietekmē meža nozari, ņemot vērā meža politikas un lēmumu pieņemšanas procesu pieaugošo sarežģītību. Tostarp ir jāpārskata arī Padomes (89/367/EEK) 1989. gada maija lēmums, ar ko izveido Pastāvīgo mežsaimniecības komiteju¹⁵, un jānosaka šīs struktūras loma Rīcības plāna īstenošanā.

Komisija ierosina nākt klajā ar Rīcības plānu 2006. gadā.

¹⁵ OV L 165, 15.6.1989., 14. lpp.